



มคอ. ๓ รายละเอียดของรายวิชา

ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา	วิทยาเขตขอนแก่น/คณะสังคมศาสตร์

หมวดที่ ๑ ข้อมูลโดยทั่วไป

๑. รหัสและชื่อรายวิชา	๐๐๐ ๒๔๑ กรรมฐาน ๒ (Buddhist Meditation II)
๒. จำนวนหน่วยกิต	๓ หน่วยกิต (๒-๒-๕)
๓. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา	สังคมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา
๔. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน	ฐิตญาโน ภิกขุ,ดร.(สมบัตร์ สุขประเสริฐ) Ph.D.(Philosophy) R.T.M. Nagpur University of India พธ.ม.(พุทธศาสนา) มจร. วิทยาเขตขอนแก่น พธ.บ.(ปรัชญา) มจร. วิทยาเขตขอนแก่น
๕. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน	ภาคการศึกษาที่ ๑/๒๕๖๔ ชั้นปีที่ ๑
๖. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี)	กรรมฐาน ๑ (รหัส ๐๐๐ ๑๔๐)
๗. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites) (ถ้ามี)	-ไม่มี
๘. สถานที่เรียน	อาคารหอฉัน ชั้นที่ ๒ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๙. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด	วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๔

## หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

<p><b>๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา</b></p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวภิกษุสงฆ์ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร และอานาปานสติสูตร วิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานทั้งแบบสมถยานิกะ และวิปัสสนายานิกะ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ สิกขา ๓ วิชา ๓ และสามัญญลักษณะ ๓ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์</p>
<p><b>วัตถุประสงค์</b></p> <p><b>ก. วัตถุประสงค์การเรียนรู้</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>๑. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติกัมมัฏฐานตามแนวจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐานสูตร</li> <li>๒. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติกัมมัฏฐานตามแนวอานาปานสติ</li> <li>๓. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติแบบสมถยานิกะ และวิปัสสนายานิกะกัมมัฏฐาน</li> <li>๔. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน</li> <li>๕. เพื่อให้สามารถปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานตามแนวมหาสติปัฏฐานสูตร</li> </ol> <p><b>ข. วัตถุประสงค์เชิงคุณธรรม</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>๑. มีสภาพจิตใจที่เข้มแข็งขึ้น สามารถควบคุมตนเองได้ในทุกสถานการณ์</li> <li>๒. มีสภาพจิตใจที่เบิกบาน แจ่มใส</li> <li>๓. รู้จักบริหารจัดการกับตัวเองได้อย่างเหมาะสมกับเหตุการณ์ รู้จักคิด รู้จักควบคุมตัวเอง</li> <li>๔. ก้าวทันกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลก</li> </ol> <p><b>๒. วัตถุประสงค์ในการการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>๑. กำลังดำเนินการทำสื่อการเรียนการสอนโดย e-learning &amp; e-testing</li> <li>๒. ปรับปรุงเนื้อหาการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักฐานเชิงประจักษ์</li> </ol>

## หมวดที่ ๓ ลักษณะและการดำเนินการ

<p><b>๑. คำอธิบายรายวิชา</b></p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวภิกษุสงฆ์ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร และอานาปานสติสูตร วิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานทั้งแบบสมถยานิกะ และวิปัสสนายานิกะ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ สิกขา ๓ วิชา ๓ และสามัญญลักษณะ ๓ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์</p>			
<p><b>๒. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา</b></p>			
<b>บรรยาย</b>	<b>สอนเสริม</b>	<b>การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน</b>	<b>การศึกษาด้วยตนเอง</b>
บรรยาย ๓๐ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา	สอนเสริมตามความต้องการของนิสิตเฉพาะราย	มีการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม	การศึกษาด้วยตนเอง ๖ ชั่วโมงต่อสัปดาห์

๓. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล

- อาจารย์ประจำรายวิชา ประกาศเวลาให้คำปรึกษาผ่านเว็บไซต์คณะพุทธศาสตร์
- อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือ รายกลุ่มตามความต้องการ ๑ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (เฉพาะรายที่ต้องการ)

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping)

วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา

● ความรับผิดชอบหลัก ○ ความรับผิดชอบรอง

คุณธรรม จริยธรรม			ความรู้			ทักษะทางปัญญา			ทักษะความสัมพันธ์			ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข		
๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓
●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	●	●	○	●	●

หมวดที่ ๔ การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา

๑. คุณธรรม จริยธรรม
<p>๑.๑ ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา</p> <p>พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรมเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างปกติสุข และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยผู้เรียนต้องพยายามสอดแทรกเรื่องที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้บัณฑิตสามารถพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมไปพร้อมกับการศึกษาวิชาธรรมะภาคปฏิบัติ โดยมีคุณธรรมจริยธรรมตามคุณสมบัติหลักสูตร ดังนี้</p> <p>(๑) มีศีลธรรม และศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา</p> <p>(๒) มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม</p> <p>(๓) เคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น</p>
<p>๑.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม</p> <p>(๑) สอดแทรกเรื่องศีลธรรม ศรัทธา จิตสาธารณะและการเสียสละเพื่อส่วนรวม ในการเรียนการสอน</p> <p>(๒) การเป็นต้นแบบที่ดีของผู้สอน</p> <p>(๓) เรียนรู้จากกรณีตัวอย่างประเด็นปัญหาทางด้านศีลธรรม เพื่อให้ผู้เรียนฝึกการแก้ปัญหา</p> <p>(๔) เรียนรู้จากสถานการณ์จริง และจัดกิจกรรมในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียน</p>
<p>๑.๓ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม</p> <p>(๑) สังเกตพฤติกรรมของนิสิตในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง</p> <p>(๒) อภิปราย รายงาน การนำเสนอและการตอบคำถาม</p> <p>(๓) พิจารณาจากผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต</p> <p>(๔) นิสิตประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน</p>
๒. ความรู้

<p><b>๒.๑ ผลการเรียนรู้ด้านความรู้</b></p> <p>(๑) มีความรู้ ความเข้าใจหลักการ ทฤษฎีและเนื้อหา</p> <p>(๒) ใช้ความรู้มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล</p> <p>(๓) สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง</p>
<p><b>๒.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้</b></p> <p>(๑) สอนแบบบรรยายและใช้โจทย์ปัญหา</p> <p>(๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา</p> <p>(๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ</p> <p>(๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ</p> <p>(๕) ศึกษาดูงาน</p>
<p><b>๒.๓ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้</b></p> <p>(๑) ทดสอบย่อย</p> <p>(๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน</p> <p>(๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย</p> <p>(๔) นำเสนอผลงาน</p>
<p><b>๓ ทักษะทางปัญญา</b></p>
<p><b>๓.๑ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา</b></p> <p>(๑) สามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลจากหลักฐาน</p> <p>(๒) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล</p> <p>(๓) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม</p>
<p><b>๓.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา</b></p> <p>(๑) สอนแบบบรรยายโดยใช้ภาพประกอบ</p> <p>(๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา</p> <p>(๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ</p> <p>(๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ</p> <p>(๕) ศึกษาดูงาน</p>
<p><b>๓.๓ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา</b></p> <p>(๑) ทดสอบย่อย</p> <p>(๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน</p> <p>(๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย</p> <p>(๔) นำเสนอผลงาน</p>
<p><b>๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ</b></p>

<p><b>๔.๑ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ</b></p> <p>ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ</p> <p>(๑) สามารถทำงานเป็นทีมทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม</p> <p>(๒) มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุมอารมณ์ และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล</p> <p>(๓) รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม</p>
<p><b>๔.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ</b></p> <p>(๑) มอบหมายงานกลุ่ม</p> <p>(๒) สอนจากสภาพจริงที่เกิดขึ้นในชุมชนและสังคม</p> <p>(๓) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน</p> <p>(๔) ศึกษาดูงาน</p>
<p><b>๔.๓ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ</b></p> <p>(๑) สังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกระหว่างการเรียนการสอนและการทำงานร่วมกับเพื่อน</p> <p>(๒) ประเมินผลงานที่ได้รับมอบหมาย</p> <p>(๓) พิจารณาจากผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต</p>
<p><b>๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ</b></p> <p><b>๕.๑ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ</b></p> <p>(๑) ใช้ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลขได้</p> <p>(๒) ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน</p> <p>(๓) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม</p> <p><b>๕.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ</b></p> <p>(๑) สอนโดยการฝึกปฏิบัติ</p> <p>(๒) มอบหมายงานค้นคว้าความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ</p> <p>(๓) นำเสนองานโดยใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ</p> <p><b>๕.๓ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ</b></p> <p>(๑) ทดสอบย่อย</p> <p>(๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน</p> <p>(๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย</p> <p>(๔) นำเสนอผลงาน</p>

## หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมินผล

### ๑. แผนการสอน

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
๑	<b>บทที่ ๑ มหาสติปัฏฐานสูตร</b> -กายานุปัสสนาสติปัฏฐาน -อานาปานสติสูตร	๓	บรรยาย อภิปราย ศึกษา ฝึกปฏิบัติ โดยการเดินจงกรม	ฐิตญาโณ ภิกขุ,ดร. (สมบัตร์ สุขประเสริฐ)
๒	<b>บทที่ ๑ มหาสติปัฏฐานสูตร (ต่อ)</b> -วิธีการปฏิบัติกัมมัฏฐาน - แบบสมถยานิกะ		บรรยาย อภิปราย ศึกษา ฝึกปฏิบัติ โดยการเดินจงกรม	ฐิตญาโณ ภิกขุ,ดร. (สมบัตร์ สุขประเสริฐ)
๓	<b>บทที่ ๑ มหาสติปัฏฐานสูตร (ต่อ)</b> -วิธีการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน - แบบวิปัสสนายานิกะ		บรรยาย อภิปราย ศึกษา ฝึกปฏิบัติ โดยการเดินจงกรม ๒ ระยะ นั่ง กำหนด ๒ ระยะส่งและสอบอารมณ์	ฐิตญาโณ ภิกขุ,ดร. (สมบัตร์ สุขประเสริฐ)
๔	<b>บทที่ ๑ มหาสติปัฏฐานสูตร (ต่อ)</b> -วิธีการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน - แบบวิปัสสนายานิกะ		บรรยาย อภิปราย ศึกษา ฝึกปฏิบัติ โดยการเดินจงกรม ๒ ระยะ นั่ง กำหนด ๒ ระยะส่งและสอบอารมณ์	ฐิตญาโณ ภิกขุ,ดร. (สมบัตร์ สุขประเสริฐ)
๕	<b>บทที่ ๒ สิกขา ๓</b> ๑ อธิศีลสิกขา (ศีลอันยิ่ง) Training in higher morality	๓	บรรยาย อภิปราย ศึกษา ฝึกปฏิบัติ โดยการเดินจงกรม ๒ ระยะ นั่ง กำหนด ๒ ระยะส่งและสอบอารมณ์	ฐิตญาโณ ภิกขุ,ดร. (สมบัตร์ สุขประเสริฐ)
๖	<b>บทที่ ๒ สิกขา ๓</b> ๒ อธิจิตตสิกขา (จิตอันยิ่ง) Training in higher mentality		บรรยาย อภิปราย ศึกษา ฝึกปฏิบัติ โดยการเดินจงกรม ๒ ระยะ นั่ง กำหนด ๒ ระยะส่งและสอบอารมณ์	ฐิตญาโณ ภิกขุ,ดร. (สมบัตร์ สุขประเสริฐ)
๗	<b>บทที่ ๒ สิกขา ๓</b> ๓ อธิปัญญาสิกขา (ปัญญาอันยิ่ง) Training in higher wisdom			ฐิตญาโณ ภิกขุ,ดร. (สมบัตร์ สุขประเสริฐ)
๘	สอบกลางภาค	๓		ฐิตญาโณ ภิกขุ,ดร. (สมบัตร์ สุขประเสริฐ)
๙	<b>บทที่ ๓ วิชชา ๓</b> ๑ ปุพเพนิวาสานุสติญาณ Reminiscence of past lives		บรรยาย อภิปราย ศึกษา ฝึกปฏิบัติวิ โดยการเดินจงกรม ๒ ระยะ นั่ง กำหนด ๒ ระยะส่งและสอบอารมณ์	ฐิตญาโณ ภิกขุ,ดร. (สมบัตร์ สุขประเสริฐ)

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
๑๐	บทที่ ๓ วิชา ๓ ๒ จุตูปปาตญาณ : Knowledge of the decease and rebirth of beings; clairvoyance		บรรยาย อภิปราย ศึกษา ฝึกปฏิบัติ โดยการเดินจงกรม ๒ ระยะ นั่ง กำหนด ๒ ระยะส่งและสอบอารมณ์	ฐิตญาโณ ภิกขุ,ดร. (สมบัตร สุขประเสริฐ)
๑๑	บทที่ ๓ วิชา ๓ ๓ อาสวัภยญาณ Knowledge of the destruction of mental intoxication		บรรยาย อภิปราย ศึกษา ฝึกปฏิบัติ โดยการเดินจงกรม ๒ ระยะ นั่ง กำหนด ๒ ระยะส่งและสอบอารมณ์	ฐิตญาโณ ภิกขุ,ดร. (สมบัตร สุขประเสริฐ)
๑๒	บทที่ ๓ วิชา ๓ (ต่อ) ๓ อาสวัภยญาณ Knowledge of the destruction of mental intoxication		บรรยาย อภิปราย ศึกษา ฝึกปฏิบัติ โดยการเดินจงกรม ๒ ระยะ นั่ง กำหนด ๒ ระยะส่งและสอบอารมณ์	ฐิตญาโณ ภิกขุ,ดร. (สมบัตร สุขประเสริฐ)
๑๓	บทที่ ๔ สามัญญลักษณะ ๓ ๑ อนิจจลักษณะ Impermanence; transiency		บรรยาย อภิปราย ศึกษา ฝึกปฏิบัติ โดยการเดินจงกรม ๒ ระยะ นั่ง กำหนด ๒ ระยะส่งและสอบอารมณ์	ฐิตญาโณ ภิกขุ,ดร. (สมบัตร สุขประเสริฐ)
๑๔	บทที่ ๔ สามัญญลักษณะ ๓ (ต่อ) ๒ ทุกขลักษณะ State of suffering or being oppressed	๓	บรรยาย อภิปราย ศึกษา ฝึกปฏิบัติ โดยการเดินจงกรม ๒ ระยะ นั่ง กำหนด ๒ ระยะส่งและสอบอารมณ์	ฐิตญาโณ ภิกขุ,ดร. (สมบัตร สุขประเสริฐ)
๑๕	บทที่ ๔ สามัญญลักษณะ ๓ (ต่อ) ๓ อนัตตลักษณะ Soullessness; state of being not self		บรรยาย อภิปราย ศึกษา ฝึกปฏิบัติ โดยการเดินจงกรม ๒ ระยะ นั่ง กำหนด ๒ ระยะส่งและสอบอารมณ์	ฐิตญาโณ ภิกขุ,ดร. (สมบัตร สุขประเสริฐ)
๑๖	สอบปลายภาค	๓		

๒. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ที่	ผลการเรียนรู้	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการประเมินผล
๑	๑.๑,๑.๖, ๑.๗, ๒.๑, ๒.๔-๒.๖, ๓.๒	ทดสอบย่อยครั้งที่ ๑	๔	๑๐%
		สอบกลางภาค	๘	๒๕ %
		ทดสอบย่อยครั้งที่ ๒	๑๒	๑๐%
		สอบปลายภาค	๑๖	๒๕ %
๒	๑.๑,๑.๖, ๑.๗, ๒.๑, ๒.๔-๒.๖, ๓.๒ ๔.๑- ๔.๖,๓-๕.๔	วิเคราะห์กรณีศึกษา ค้นคว้า การนำเสนอ รายงาน การทำงานกลุ่มและผลงาน การอ่านและสรุปบทความ การส่งงานตามที่มอบหมาย	ตลอดภาค การศึกษา	๒๐ %
๓	๑.๑- ๑.๗, ๓.๑	การเข้าชั้นเรียน การมีส่วนร่วม อภิปราย เสนอความคิดเห็นในชั้นเรียน	ตลอดภาคการศึกษา	๑๐%



## หมวดที่ ๖ ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

### ๑. เอกสารและตำราหลัก

การศาสนา, กรม. พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง. เล่มที่ ๑๐, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, ๒๕๒๑.

\_\_\_\_\_ พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง. เล่มที่ ๑๒, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, ๒๕๒๑.

\_\_\_\_\_ ประมวลการสอนวิชาประวัติพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, ๒๕๒๔.

ภัททันตะ อาสภเถระ, พระ. วิปัสสนาที่ปณีฎีกา. กรุงเทพฯ : ไทศาลวิทยา, ๒๕๑๘.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

\_\_\_\_\_ พระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

\_\_\_\_\_ อรรถกถาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒.

ธรรมธีรราชมหาวิทยาลัย (ไซดก ญาณสิทธิ), พระ. หลักปฏิบัติ สมณะ-วิปัสสนากัมมัฏฐาน, กรุงเทพฯ : อมรินทร์ พรินต์ติ้งกรุ๊ป, ๒๕๓๒.

ธรรมธีรราชมหาวิทยาลัย (ไซดก ญาณสิทธิ), พระ. อุดมวิชา. กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร., ๒๕๓๑.

\_\_\_\_\_ วิปัสสนากัมมัฏฐานภาคสอง. กรุงเทพฯ : อมรินทร์ พรินต์ติ้งกรุ๊ป, ๒๕๓๒.

ธนิต อยู่โพธิ์. สติปัฏฐานสำหรับทุกคน, กรุงเทพฯ : ศิวพรการพิมพ์, ๒๕๑๘.

พุทธทาสภิกขุ. อานาปานสติภาวนา. กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร, ๒๕๓๕.

ประวัติและผลงานพุทธทาสภิกขุ, กรุงเทพฯ : ธรรมสภา, ๒๕๓๘.

ราชวรมณี (ประยูรช ปยุตโต), พระ. พุทธธรรม. กรุงเทพฯ : โอ เอส พรินต์ติ้งเฮาส์ , ๒๕๒๕.

\_\_\_\_\_ พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒.

ราชวรมณี (ประยูรช ปยุตโต), พระ. พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์ พิมพ์ครั้งที่ ๘, กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒.

เทพเวที (ประยูรช ปยุตโต) (๒), พระ. ปฏิบัติธรรมให้ถูกทาง. กรุงเทพฯ : สหธรรมมิก , ๒๕๓๒.

ศรีวิสุทธิกวี, พระ. การบริหารจิต, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหามงกุฎราชวิทยาลัย, ๒๕๒๙.

สมภาร สมภาโร, พระ. ธรรมะภาคปฏิบัติ , กรุงเทพฯ : สหธรรมมิก, ๒๕๔๗.

อินทวังสะเถระ, พระ. ปุจฉาวิสัชนา มหาสติปัฏฐานสูตร, กรุงเทพฯ : บริษัท ๒๑ เซ็นจูรี่ จำกัด,

### ๒. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

เอกสารประกอบการสอน วิชาธรรมะภาคปฏิบัติ ผศ.พระสมภาร สมภาโร(ทวีรัตน์)รวบรวมและเรียบเรียง

### ๓. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

ไม่มี

## หมวดที่ ๗ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

### ๑. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

การประเมินประสิทธิผลในรายวิชานี้ ที่จัดทำโดยนักศึกษา ได้จัดกิจกรรมในการนำแนวคิดและความเห็นจากนักศึกษาได้ดังนี้

- การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนและผู้เรียน
- การสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของผู้เรียน
- แบบประเมินผู้สอน และแบบประเมินรายวิชา
- ข้อเสนอแนะผ่านเว็บบอร์ด ที่อาจารย์ผู้สอนได้จัดทำเป็นช่องทางการสื่อสารกับนักศึกษา

<p><b>๒. กลยุทธ์การประเมินการสอน</b></p> <p>ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินการสอน ได้มีกลยุทธ์ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- การสังเกตการณ์สอนของผู้ร่วมทีมการสอน</li> <li>- ผลการสอบ</li> <li>- การทวนสอบผลประเมินการเรียนรู้</li> </ul>
<p><b>๓. การปรับปรุงการสอน</b></p> <p>หลังจากผลการประเมินการสอนในข้อ ๒ จึงมีการปรับปรุงการสอน โดยการจัดกิจกรรมในการระดมสมอง และหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปรับปรุงการสอน ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- สัมมนาการจัดการเรียนการสอน</li> <li>- การวิจัยในและนอกชั้นเรียน</li> </ul>
<p><b>๔. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา</b></p> <p>ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ในรายหัวข้อ ตามที่คาดหวังจากการเรียนรู้ในวิชา ได้จาก การสอบถามนักศึกษา หรือการสุ่มตรวจผลงานของนักศึกษา รวมถึงพิจารณาจากผลการทดสอบย่อย และหลังการออกผลการเรียนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์โดยรวมในวิชาได้ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- การทวนสอบการให้คะแนนจากการสุ่มตรวจผลงานของนักศึกษาโดยอาจารย์อื่น หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำหลักสูตร</li> <li>- มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชา ตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยตรวจสอบข้อสอบ รายงาน วิธีการให้คะแนนสอบ และการให้คะแนนพฤติกรรม</li> </ul>
<p><b>๕. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา</b></p> <p>จากผลการประเมิน และทวนสอบผลสัมฤทธิ์ประสิทธิผลรายวิชา ได้มีการวางแผนการปรับปรุงการสอน และรายละเอียดวิชา เพื่อให้เกิดคุณภาพมากขึ้น ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ปรับปรุงรายวิชาทุก ๓ ปีหรือตามข้อเสนอแนะและผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ตามข้อ ๔</li> <li>- เปลี่ยนหรือสลับอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้นักศึกษามีมุมมองในเรื่องการประยุกต์ความรู้นี้กับปัญหาที่มาจากงานวิจัยของอาจารย์หรือนวัตกรรมใหม่ๆ</li> </ul>